

Waar Bemoei Jij Je Mee?

Privacyschending als Gevolg van Monitoring door Ouders

Skyler T. Hawk, Loes Keijsers, William W. Hale III, Quinten Raaijmakers, en Wim Meeus

URN:NBN:NL:UI:10-1-100852

Privacy is belangrijk voor individuen in elke levensfase (Margulis, 2003; Newell, 1995; Petronio, 2002), echter privacybehoefte en verwachtingen veranderen ook met de leeftijd (Laufer & Wolfe, 1977; Petronio, 2002). Zo is privé informatie van kinderen steeds minder toegankelijk voor ouders gedurende de adolescentie, wat is gerelateerd aan het feit dat adolescenten de ontwikkelingstaak hebben om los te komen van ouders (Youniss & Smollar, 1985). Ondanks deze toenemende behoefte aan privacy proberen ouders op de hoogte blijven van het leven van hun kinderen, onder andere door het *monitoren* van vriendschappen en vrijetijdsbesteding van hun kind (Stattin & Kerr, 2000). Het zal de meeste ouders wellicht verrassen als hun kind op een dag hierop reageert met de woorden: "Waar bemoei jij je mee?".

Onderzoeken naar schending van privacy, alsmede recente onderzoeken die monitoring van ouders opnieuw interpreteren (Kerr & Stattin, 2000; Stattin & Kerr, 2000), roepen interessante vragen op met betrekking tot hoe ouders informatie vergaren over het reilen en zeilen van hun kinderen, en welke gevolgen dit heeft voor het gevoel van privacy bij kinderen. Studies naar privacyschending in familierelaties hebben vaak gebruik gemaakt van studentensteekproef-

S. T. Hawk, dr., postdoc onderzoeker aan de Universiteit Utrecht, Onderzoeksgroep Adolescentie

L. Keijsers, drs., AIO aan de Universiteit Utrecht, Onderzoeksgroep Adolescentie

W. W. Hale III, dr., Universitair Hoofd Docent aan de Universiteit Utrecht, Onderzoeksgroep Adolescentie

Q. A. W. Raaijmakers, dr., Universitair Hoofd Docent aan de Universiteit Utrecht, Onderzoeksgroep Adolescentie

W. Meeus, prof. dr., Hoogleraar aan de Universiteit Utrecht, Onderzoeksgroep Adolescentie
Correspondentieadres: **S. T. Hawk**, e-mail : s.t.hawk@uu.nl

ven, hebben zich gericht op nogal extreme vormen van privacy-schending, en hebben gebruik gemaakt van cross-sectionele data (bijv. Burgoon, Parrott, LePoire, Kelley, Walther, & Perry, 1989; Petronio, 1994). Weinig studies hebben echter onderzocht hoe dagelijkse gedragingen van ouders die als doel hebben om informatie te verkrijgen, zoals vragen stellen, kinderen het gevoel kunnen geven dat dat een inbreuk op hun privacy wordt gedaan. Bovendien hebben weinig studies de rol van de kwaliteit van ouder-kindrelaties hierin onderzocht. Deze longitudinale studie zal daarom onderzoeken of gevoelens van privacy-schending bij jongeren inderdaad samenhangen met monitoringgedrag van hun ouders, onder verschillende familie-omstandigheden.

Privacy in Ouder-Kindrelaties

Er zijn verscheidene operationele definities van privacy, (zie Margulis, 2003 en Newell, 1995 voor overzichten), maar een overlappend thema in deze definities is dat personen een verlangen hebben om toegang tot hun persoonlijke informatie te reguleren. Petronio's (2002) "Communication Privacy Management theorie" (CPM) stelt dat adolescenten bepaalde verwachtingen hebben over welke informatie onder hun eigen autoriteit valt, en ze eisen dus het recht op om toegang tot deze informatie te reguleren. Om aan te geven dat jongeren bepaalde verwachtingen hebben over waar hun privacy begint en waar hun privacy ophoudt, gebruikt de CPM theorie *privacygrenzen* als metafoor.

CPM theorie stelt verder dat gevoelens van een privacy-schending kunnen voorkomen als twee of meer personen het oneens zijn over dergelijke privacygrenzen (Petronio, 2002). Ook jongeren en hun ouders kunnen het oneens zijn over welke zaken onder het persoonlijk domein vallen. Zo kan een moeder bijvoorbeeld denken het recht te hebben om te weten waar haar kind in naschoolse uren uithangt, terwijl een jongere dit als een privé zaak beschouwt. Bovendien zijn ouders vaak minder snel bereid dan jongeren zouden willen om controle over bepaalde informatie los te laten (Collins, Laursen, Mortensen, Luebker, & Ferriera, 1997; Smetana, Metzger, Gettman, & Campione-Barr, 2006) en personen zijn lang niet altijd bewust van het feit dat ze andermans privacygrenzen overtreden (Petronio, 1994, 2002). Vaak volgt na een inbreuk op privacy een nieuwe onderhandeling omtrent de grenzen van het privé domein. Deze cyclus van het overtreden van verwachtingen en privacygrenzen en het opnieuw stellen van regels rondom privacy kan herhaaldelijk plaatsvinden binnen relaties (Caughlin & Petronio, 2004; Collins & Luebker, 1994).

De adolescentie is een periode waarin ouders en jongeren steeds opnieuw hun ideeën over hun relatie aanpassen, wat suggereert dat deze periode vol is van potentiële privacy-schendingen en onderhandelingen over de grenzen van het privédomein. Wolfe en Laufer (1974) suggereerden dat het controleren van toegang tot informatie een belangrijk ontwikkelingsthema is vanaf de vroege adolescentie. Zo bakenen kinderen, als ze in de vroege adolescentie komen, in toenemende hun persoonlijk domein af. Dit maken ze bijvoorbeeld kenbaar

door het opwerpen van fysieke barrières (zoals gesloten deuren) en het stellen van regels omtrent privacy (bijvoorbeeld, kloppen) (Parke & Sawin, 1979; Petronio, 1994). Adolescenten zijn ook steeds meer tijd buitenshuis en in gezelschap van vrienden, buiten de directe supervisie van hun ouders, wat nieuwe kansen creëert om selectief om te gaan met informatie die ze delen met hun ouders (Larson, Richards, Moneta, Holmbeck, & Duckett, 1996; Kerr, Stattin, & Trost, 1999). Deze voortdurende sociaal-cognitieve ontwikkeling van adolescenten draagt er dan ook aan bij dat jongeren steeds minder van mening zijn dat ouders recht hebben te weten wat ze doen in hun vrije tijd en met welke vrienden ze omgaan (Laird, Pettit, Dodge, & Bates, 2003).

Monitoring door Ouders en Privacyschending

CPM theorie benadrukt een spanning tussen openheid en geslotenheid in de onderhandeling omtrent de privacygrenzen in intieme relaties. Ouders moeten de autonomie van jongeren bevorderen, en tegelijkertijd er voor zorgen dat jongeren zich aangepast gedragen in het morele, risicovolle en sociaalconventionele domein (Smetana et al., 2006). Een compromis kan worden bereikt als ouders hun kind zelfstandig dingen laten ondernemen, maar wel kennis vergaren over de vrijetijdsbesteding en vriendschappen van hun kinderen. Dit gedrag van ouders wordt ook wel *monitoring* genoemd. Volgens Kerr en Stattin (2000; Stattin & Kerr, 2000) zijn er twee monitorstrategieën mogelijk. Allereerst kunnen ouders directe vragen stellen aan hun kinderen over hun vrijetijdsbesteding. Ten tweede, kunnen ouders expliciete regels opstellen over welke informatie jongeren moeten geven aan hun ouders, voordat ze bepaalde activiteiten ondernemen (oftewel controle uitoefenen). Er kan bijvoorbeeld van kinderen worden geëist dat ze vertellen met welke vrienden ze uitgaan.

Onderzoekers hebben vrijwel altijd monitoring als een positief opvoedkundig gedrag beschouwd dat samenhangt met betere psychosociale aanpassing (zie Stattin & Kerr, 2000 voor een overzicht). Echter, Kerr en Stattin (2000) trokken deze conclusies in twijfel en vonden bovendien dat controle door ouders samenhang met gevoelens van over-controle, en dit hield op zijn beurt verband met een slechtere aanpassing bij jongeren (zie ook Keijsers, Frijns, Branje, & Meeus, 2009; Soenens, Vansteenkiste, Luycks, & Goossens, 2006). Gezien de vele verwijzingen naar het reguleren van toegang tot persoonlijk informatie in definities van privacy (bijv. Margulis, 2003; Newell, 1995; Petronio, 2002), zouden adolescenten dergelijke regels met betrekking tot wat ze moeten vertellen dus kunnen interpreteren als inbreuk op hun privacy. Kerr en Stattin (2000) maakten bovendien een (ongeteste) suggestie dat vragen stellen over onderwerpen zoals vriendschappen en vrije tijdsbesteding, ook als ongepast zou kunnen worden gezien. In deze studie, verwachtten we dus dat zowel controle als vragen stellen door ouders een longitudinale voorspeller is van gevoelens van privacyschending bij adolescenten (Hypothese 1).

Monitoring en Privacyschending in Verschillende Ouder-Kindrelaties

Gedrag van ouders kan een andere betekenis krijgen in het licht van een goede of slechte ouder-kindrelatie. Jongeren die bijvoorbeeld een goede relatie hebben met hun ouders, hebben sterker het idee dat ouders het recht hebben om alles te weten over hun activiteiten (Laird et al., 2003). Desondanks zouden jongeren in een goede relatie monitoring door ouders wel eens minder kunnen waarderen dan in minder goede relaties. Ouders zenden namelijk een dubbele boodschap uit ze een goede relatie met hun kind hebben en ze desalniettemin expliciete regels stellen omtrent wat het kind hen moet vertellen (Pomerantz & Eaton, 2000; Pomerantz & Ruble, 1998). Monitoring door ouders is dan in conflict is met ideeën van jongeren dat ouders hen kunnen en zouden moeten vertrouwen en dat zelf in staat zijn om verantwoordelijkheid te dragen over wat ze vertellen (Collins & Luebker, 1994; Kerr et al., 1999). In ouder-kindrelaties met een lagere kwaliteit zou monitoring door ouders niet hoeven te conflicteren met dergelijke verwachtingen van het kind. We verwachtten dus dat in betere ouder-kindrelaties er een sterker verband is tussen vragen stellen en controle door ouders en gevoelens van privacyschending bij jongeren (hypothese 2).

Tot slot zou sekse van adolescenten een rol kunnen spelen in de interpretatie die jongeren geven aan monitoring door hun ouders. Ouders stellen meer vragen en oefenen ook meer controle uit bij meisjes dan bij jongens (bijv. Keijsers, et al., 2009; Stattin & Kerr, 2000). Echter, meisjes in vergelijking met jongens zouden ook een andere mening kunnen hebben over wat een acceptabel niveau van monitoring is, en bij meisjes zouden er dus sterkere of minder sterke verbanden kunnen zijn tussen monitoring en gevoelens van privacyschending. Eerdere studies hebben niet onderzocht hoe jongens en meisjes verschillen in hun interpretatie van monitoring, dus hebben we sekseverschillen onderzocht in deze studie zonder a priori hypothesen.

Methode

Participanten

Deelnemers waren 307 Nederlandse jongeren in een longitudinale studie Conflict And Management Of Relationships (CONAMORE). Op de eerste meting (2002), waren hadden deze participanten een modale leeftijd van 13 (71%) ($M = 13.23$, $SD = .51$). De tweede meting vond plaats in 2004. Adolescenten waren hoofdzakelijk van Nederlandse komaf (98.7%) en leefden met beide ouders. Op T1 zat ongeveer 50% op het VWO, 35% op de HAVO en 15% VMBO. Het opleidingsniveau van vaders en moeders was 27.3% en 32.0% laag-middelhoog, en 72.7% en 68.0% hoog, respectievelijk.

Procedure

Data van twee meetmomenten zijn meegenomen in deze studie. Getrainde onderzoeksassistenten namen de NRI af tijdens een vrij studie-uur op school. De overige vragenlijsten werden afgenomen bij de adolescenten thuis. Tijdens deze afnamen werden verbale en geschreven instructies gegeven. Adolescenten en hun ouders kregen daartoe van te voren schriftelijke informatie toegestuurd over de studie en gaven hun goedkeuring voor deelname.

Vragenlijsten

Vragen door Ouders. Met 4 items werd gemeten hoeveel *vragen door ouders* worden gesteld aan adolescenten over de tijd die zij zonder toezicht doorbrengen (Hawk, Hale, Raaijmakers, & Meeus, 2008; Stattin & Kerr, 2000). Een voorbeeld van een item is: 'Hoe vaak zijn je ouders gedurende de laatste maand een gesprek met je begonnen over je vrije tijd?' Adolescenten rapporteerden over beide ouders gezamenlijk, met behulp van 5-punt Likert schalen van 1 (*nooit*) tot 5 (*vaak*). De betrouwbaarheid van deze schaal was adequaat ($T1 = .69$, $T2 = .70$).

Controle door Ouders. Een schaal met 4 items voor *controle door ouders* (Hawk et al., 2008; Stattin & Kerr, 2000) meette in hoeverre ouders de activiteiten en vriendschappen van adolescenten proberen te controleren en informatie opeisen hierover, bijvoorbeeld 'Heb je toestemming van je ouders nodig om laat thuis te komen op een doordeweekse avond?' Dezelfde 5-punt Likert schaal werd hiervoor gebruikt en de betrouwbaarheid van deze vragenlijst was goed ($\alpha = .80 / .86$).

Schending van Privacy. Een Nederlandse vertaling van de "Intrusiveness" subschaal van de Level of Expressed Emotion (LEE) was gebruikt (Hale, Raaijmakers, Gerlsma, & Meeus, 2007) om percepties van schending van privacy te meten. Deze 7-item vragenlijst met 4-punt Likert schalen (1 = niet waar, 4 = waar) bevatte bijvoorbeeld het item: Mijn ouders mengen zich ongeraagd in mijn privé-zaken. Betrouwbaarheid was voldoende ($\alpha = .84 / .87$).

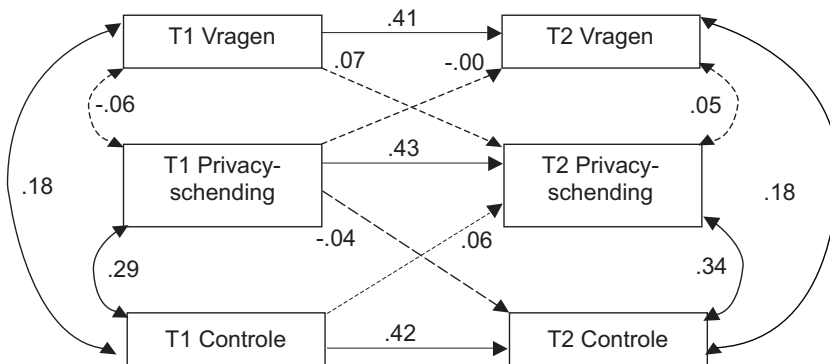
Kwaliteit van de Ouder-Kindrelatie. Adolescenten rapporteerden hoeveel steun ze ervaren van vaders en moeders met gebruik van de Network of Relationships Inventory (Furman & Buhrmester, 1985), waarbij de schaal voor steun van ouders een veelgebruikte maat is voor de kwaliteit van de ouder-kindrelatie (e.g., Branje, Van Lieshout, & Van Aken, 2004; Keijsers, Branje, Frijns, & Meeus, 2009; Selfhout, Branje & Meeus, 2008). Deze schaal bevat percepties van adolescenten over de relatie met hun ouders en meet aspecten zoals onvoorwaardelijkheid van de relatie, gezelschap, genegenheid en intimiteit in de ouder-kindrelatie. Op 12 items gaven jongeren aan in welke mate ze steun ervaren van hun vader dan wel moeder (1 = weinig tot niets, to 5 = meer is niet mogelijk). Betrouwbaarheid van deze schalen was hoog over metingen (moeders: $\alpha = .87 / .90$; vaders: $\alpha = .90 / .92$). Voor de analyses werd het gemiddelde van deze schalen genomen.

Statistische Analyses

Een structureel vergelijkingsmodel met kruispaden werd geschat in AMOS (Figuur 1), met daarin de twee metingen van privacyschending, controle door ouders, en vragen door ouders. Daarnaast werd stabiliteit (relatieve stabiliteit over 2 jaar), T1 correlaties, kruispaden (verband tussen relatieve niveau van een variabele op T1 met het relatieve niveau van een andere variabele op T2), en T2 correlaties geschat (gecorrleerde verandering, bijvoorbeeld: een afname in variabele 1 gaat samen met een toename in variabele 2). De paden tussen controle en vragen stellen werden weggelaten, omdat daar geen gerichte hypothesen over waren.

Om de modererende rol van relatiekwaliteit te onderzoeken, maakten we twee groepen op basis van de mediaan. Adolescenten in de laagkwaliteitgroep ($n = 153$) hadden een score ≤ 3.52 en adolescenten in de hoogkwaliteitgroep een score van > 3.521 ($n = 154$). Deze dichotome variabele werd vervolgens gebruikt als moderator in een twee-groep en vier-groep analyses.

We gingen uit van een model waarin alle paden gelijk waren gesteld voor jongeren in een hoog- en laagkwaliteitrelatie met hun ouders (Model 0). Als er significante verschillen zijn in de sterkte van een bepaald pad tussen de groepen, dan leidt het vrijlaten van dit pad tot een betere fit van het model (af te leiden uit een significante vermindering in Chi-kwadraat). Opbouwend vanuit het initiële model met alle paden vastgesteld (Model 0), lieten we achtereenvolgens kruispaden tussen controle en privacyschending los (Model 1), kruispaden tussen vragen stellen en privacyschending los (Model 2), stabiliteitspaden los (Model 3), covarianties los (Model 4), en alle overige paden los (Model 5). Dezelfde analyses werden vervolgens uitgevoerd voor jongens en meisjes, en op vier groepen om de interactie tussen relatiekwaliteit en sekse te onderzoeken.

Figuur 1.

Gestandaardiseerde coëfficiënten in het model tussen monitoring door ouders en privacyschending bij adolescenten, voor de hele steekproef ($N = 307$).

Dichte lijnen zijn paden die statistisch significant zijn ($p < .01$)

Model fit: $\chi^2(6) = 9.79$, $p = .213$; CFI = .99; AGFI = .96; RMSEA = .05

Resultaten

Beschrijvende statistiek en onderlinge correlaties zijn weergegeven in Tabel 1. De hoogkwaliteitgroep rapporteerde meer vragen door ouders en controle en minder privacyschending, vergeleken met de laagkwaliteitgroep. Meisjes rapporteerden, in vergelijking met jongens, meer vragen van ouders ($t_{T1}(305) = 2.61, p = .009$; $t_{T2}(305) = 3.05, p = .002$) en meer controle door ouders op T2 ($t_{T1}(305) = 1.13, p = .26$; $t_{T2}(305) = 5.15, p < .001$), maar er werden geen sekse verschillen gevonden in privacyschending ($t_{T1}(305) = .58, p = .56$; $t_{T2}(305) = .75, p = .45$) of in relatiekwaliteit ($t_{T1}(305) = 1.35, p = .18$; $t_{T2}(305) = .98, p = .33$). Bovendien werd er een negatief verband gevonden tussen leeftijd en controle door ouders (minder controle bij oudere kinderen), en hiervoor werd dus in vervolganalyses gecorrigeerd.

Model Voor de Hele Steekproef

Om onze hypothesen te toetsen werden kruispadmodellen geanalyseerd over 2 metingen. Daarbij werd gecorrigeerd voor het eerder gevonden verband tussen T1 leeftijd en controle (door T1 leeftijd te verbinden met T1 en T2 controle). Figuur 1 geeft de gestandaardiseerde waarden van de schatting in dit model weer, alsmede de fit.

Er werd gecorreleerde verandering gevonden tussen controle door ouders en privacyschending (een relatieve afname in controle gaat samen met een relatieve afname in gevoelens van privacyschending). Deze gecorreleerde verandering werd niet gevonden tussen vragen stellen en privacyschending. Kruispaden van controle en vragen naar privacyschending en kruispaden van privacyschending naar controle en vragen stellen werden in de hele steekproef niet gevonden.

Model met Ouder-Kindrelatie Kwaliteit als Moderator.

Het twee-groep model met relatiekwaliteit als moderator had een significant betere fit dan het basis model (Model 0) nadat kruispaden tussen controle en privacyschending vrij werden geschat (Model 1). Dit impliceert dat de verbanden tussen controle door ouders en schending van privacy verschillen voor kinderen in een hoog- of laagkwaliteit relatie met hun ouders. Dit was tevens de enige modificatie die de fit verbeterde (zie Tabel 2). Model 1 werd daarom gekozen (zie ook Figuur 2).

Tabel 1. Beschrijvende Statistiek en Correlaties van T1 en T2 Variabelen.

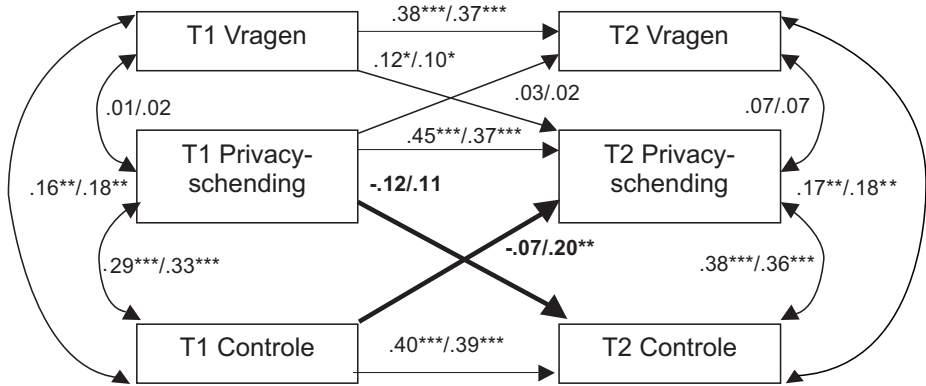
	Gemiddelde (SD)		Correlaties						
	M	SD	2	3	4	5	6	7	
<i>Hele Steekproef (N = 307)</i>	1: Vragen (T1)	3.28	.66	.43***	.18***	.18**	-.06	.08	-.01
	2: Vragen (T2)	3.33	.60	-	.15**	.26***	-.03	.08	-.08
	3: Controle (T1)	3.47	.85	-	-	.43***	.29***	.20***	-.10
	4: Controle (T2)	3.05	.92	-	-	-	.09	.35***	-.20***
	5: Privacyschending (T1)	2.21	.60	-	-	-	-	.44***	-.07
	6: Privacyschending (T2)	2.12	.64	-	-	-	-	-	-.07
	7: Leeftijd (T1)	13.23	.51	-	-	-	-	-	-
<i>Laagkwaliteit (n = 153)</i>	M	SD	2	3	4	5	6	7	
	1: Vragen (T1)	3.10	.65	.49***	.09	.13	-.15	.09	-.07
	2: Vragen (T2)	3.17	.62	-	.05	.17*	.01	.15	-.03
	3: Controle (T1)	3.39	.85	-	-	.36***	.32***	.07	-.04
	4: Controle (T2)	2.91	.89	-	-	-	.05	.31***	-.16
	5: Privacyschending (T1)	2.33	.62	-	-	-	-	.46***	-.08
	6: Privacyschending (T2)	2.23	.62	-	-	-	-	-	-.01
7: Leeftijd (T1)	13.23	.47	-	-	-	-	-	-	
<i>Hoogkwaliteit (n = 154)</i>	M	SD	2	3	4	5	6	7	
	1: Vragen (T1)	3.46	.62	.27***	.25***	.16*	.16*	.21**	.05
	2: Vragen (T2)	3.49	.55	-	.23**	.29***	.03	.13	-.13
	3: Controle (T1)	3.55	.84	-	-	.49***	.32***	.37***	-.17*
	4: Controle (T2)	3.19	.92	-	-	-	.21**	.47***	-.24**
	5: Privacyschending (T1)	2.10	.55	-	-	-	-	.38***	-.07
	6: Privacyschending (T2)	1.99	.64	-	-	-	-	-	-.12
7: Leeftijd (T1)	13.23	.55	-	-	-	-	-	-	

Noot. M = Gemiddelde, SD = Standaard Deviatie. * $p \leq .05$, ** $p \leq .01$, *** $p \leq .001$

In hoogkwaliteit relaties was er naarmate er meer controle was op T1 een sterker gevoel van privacyschending op T2, terwijl dit niet werd gevonden bij families met een lage ouder-kindrelatiekwaliteit. Het pad in de andere richting, van T1 privacyschending naar T2 controle was ook sterker in de hoogkwaliteit relaties dan in de laag-kwaliteit relaties, maar in beide groepen afzonderlijk niet significant ($p = .11$ en $.13$, respectievelijk). In hoogkwaliteit relaties was er een trend richting een positief verband (meer privacyschending, meer controle een jaar later) terwijl er in de laagkwaliteit relaties een trend van een negatief verband zichtbaar was (meer privacyschending, minder controle een jaar la-

ter). Voor beide groepen werd gevonden dat vragen stellen door ouders op T1 samenhang met meer privacyschending op T2, maar het pad in de andere richting, van privacyschending naar vragen stellen, was niet significant.

Figuur 2.

Gestandaardiseerde coëfficiënten in het model tussen monitoring door ouders en privacyschending bij adolescenten, voor de adolescenten in de laagkwaliteitsgroep ($n = 153$) links van scheidingsteken en adolescenten in de hoogkwaliteitsgroep ($n = 154$) rechts van scheidingsteken. Lijnen die zijn dikgedrukt verschillen significant tussen de groepen. Model fit: $\chi^2(25) = 34.25$, $p = .10$; CFI = .97; AGFI = .93; RMSEA = .04

* $p \leq .05$, ** $p \leq .01$, *** $p \leq .001$

Model met Sekse als Moderator

Er werd vervolgens een model geschat voor jongens en meisjes. Het basis model zonder vrijgelaten paden had een goede fit ($\chi^2(27) = 23.62$, $p = .65$; CFI = 1.00; AGFI = .96; RMSEA = .00), en het vrij schatten van paden voor jongens en meisjes leverde geen verbeteringen op. De verbanden tussen monitoring door ouders en gevoelens van privacyschending verschilden dus niet voor jongens en meisjes.

Model Met Sekse x Relatiekwaliteit Interactie

Tot slot werd het interactie-effect van sekse en relatiekwaliteit op de paden in het model onderzocht met behulp van een 4-groep model. Het beste model was het model met vrijgeschatte correlaties op T1 en T2 en vrijgeschatte kruispaden van en naar controle. Geen van de andere veranderingen verbeterde de fit. Model 2 werd daarom gekozen als beste model (Tabel 2).

Tabel 3 geeft gestandaardiseerde coëfficiënten weer van dit model. Er waren significante verschillen in de T1 correlaties tussen controle door ouders en privacyschending. In alle groepen, behalve bij jongens in hoogkwaliteit rela-

ties, was er een positief verband tussen controle en schending van privacy. Ook het T1 verband tussen vragen stellen en privacyschending verschilde tussen de groepen. Het model van jongens in een relatie met lage kwaliteit verschilde van de andere groepen, door het hebben van een negatief T1 verband tussen vragen stellen en privacyschending.

Kruispaden tussen controle en privacyschending verschilden ook tussen de vier groepen. Jongens in de laagkwaliteit groep verschilde significant van jongens en meisjes in de hoogkwaliteit groep. Meisjes in de laagkwaliteit groep verschilden bovendien significant van jongens in de hoogkwaliteit groep. Uitsluitend bij jongens in een hoogkwaliteit relatie werd er een verband gevonden tussen T1 controle door ouders en T2 privacyschending. Er was ook een trend voor meisjes in de hoogkwaliteit groep zichtbaar ($p = .08$). Binnen alle groepen werd er bovendien weer significante kruispaden van vragen stellen naar privacyschending gevonden.

Tabel 2. Model Fit van de Multigroep Analyses.

2-groep model: Relatiekwaliteit Hoog versus Laag				
Model	Fit Statistieken			
	χ^2	df	χ^2	AIC
0: Basis Model (Gelijk voor groepen)	46.92**	27		104.92
1: Kruispaden Controle vrij	34.25	25	12.67**	96.25
2: Kruispaden Vragen vrij	33.26	23	.99	99.26
3: Stabiliteit Vrij	24.67	20	8.59	96.67
4: Covarianties Vrij	15.93	14	8.74	99.93
5: Alles Vrij	13.82	12	2.11	101.82
4-groep model: Sekse x Relatiekwaliteit Interactie				
Model	Fit Statistieken			
	χ^2	df	χ^2	AIC
0: Basis Model (Gelijk voor groepen)	92.63*	69		178.63
1: Covarianties Vrij	55.37	51	37.26**	177.37
2: Kruispaden Controle vrij	41.99	45	13.38*	175.99
3: Kruispaden Vragen vrij	40.49	39	1.50	186.49
4: Stabiliteit Vrij	26.12	30	14.37	190.12
5: Alles Vrij	17.80	24	8.32	193.80

Noot. Het beste model is dikgedrukt. Er is steeds een vergelijking gemaakt met het voorgaande model. Het 2-groepmodel wordt verder getoond in Figuur 2 en het 4-groepmodel in Tabel 3.

* $p \leq .05$, ** $p \leq .01$, *** $p \leq .001$

Tabel 3. Gestandaardiseerde Coëfficiënten van Model 2- in de 4-groepanalyse (Hoogkwaliteit en Laagkwaliteit bij Jongens en Meisjes).

Pad	Groep			
	Laagkwaliteit Jongens (n = 85)	Laagkwaliteit Meisje (n = 68)	Hoogkwaliteit Jongens (n = 66)	Hoogkwaliteit Meisje (n = 88)
<i>Correlaties</i>				
T1 Controle ↔ T1 Privacyschending	.23*	.41** ^a	.15 ^{a, b}	.41*** ^b
T2 Controle ↔ T2 Privacyschending	.43***	.32*	.34**	.39***
T1 Vragen ↔ T1 Privacyschending	-.31*** ^{a, b, c}	.07 ^a	.25 ^{ab}	.10 ^c
T2 Vragen ↔ T2 Privacyschending	.23*	-.03	-.07	.14
T1 Vragen ↔ T1 Controle	.12	.03	.35**	.17
T2 Vragen ↔ T2 Controle	.11	.23	.31*	.03
<i>Cross-lagged paden</i>				
T1 Controle ↔ T2 Privacyschending	-.09 ^{a, b}	-.05 ^c	.24 ^{*, c}	.15 ^{tb}
T1 Privacyschending ↔ T2 Controle	-.14 ^a	-.07	.16 ^a	.07
T1 Vragen ↔ T2 Privacyschending	.13*	.12*	.12*	.10*
T1 Privacyschending ↔ T2 Vragen	.02	.02	.01	.02

Noot. Waarden die binnen een rij verschillende superscripts hebben, verschillen significant van elkaar ($p < .05$). Model fit: $\chi^2(45) = 41.99$, $p = .60$; CFI = 1.00; AGFI = .91; RMSEA = .00.

† $p < .08$, * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Discussie

Ondanks dat adolescenten proberen los te komen van hun ouders, proberen ouders vaak op de hoogte te blijven de vrijetijdsbesteding en vriendschappen van hun kind, bijvoorbeeld door vragen te stellen of door duidelijke regels te stellen rondom de informatie die kinderen moeten delen (controle door ouders; Stattin & Kerr, 2000). Deze longitudinale studie onderzocht of dergelijke monitoringstrategieën door ouders bijdragen aan een gevoel van privacyschending bij adolescenten.

We verwachtten longitudinale verbanden van monitoring door ouders naar gevoelens van privacyschending (Hypothese 1). Als werd gekeken naar de hele steekproef, bevestigden onze data de eerste hypothese niet (althoewel T1 correlaties en ook gecorreleerde verandering significant waren).

De CPM theorie stelt dat een privacy breuk kan optreden als individuen conflicterende verwachtingen hebben over controle over persoonlijk informatie. We verwachtten derhalve dat er voor jongeren in een hoogkwaliteit relatie een sterker verband zou zijn tussen monitoring en privacyschending, omdat deze jongeren verwachten meer controle hebben over de grenzen van hun privé-domein (Hypothese 2). Deze hypothese werd gedeeltelijk ondersteund in onze

data. Vragen stellen door ouders hield longitudinaal verband met gevoelens van privacyschending in beide groepen. Echter, alleen in de hoog-kwaliteit groep werd een verband gevonden tussen controle en gevoelens van privacyschending een jaar later, wat aansluit bij de verwachtingen.

Een alternatieve verklaring voor het ontbreken van een verband tussen monitorgedrag door ouders en gevoelens van privacyschending bij laagkwaliteit relaties, is dat jongeren in een meer problematische ouder-kindrelatie wellicht niet eerlijk antwoorden op vragen, of bepaalde regels aan de laars lappen. Hierdoor zouden ouders in een de laagkwaliteit relaties minder vertrouwen hebben in jongeren dat zij eerlijk en spontaan vertellen over hun vrijetijdsbesteding en vriendschappen (Kerr & Stattin, 2003; Kerr et al., 1999). Dit gebrek aan vertrouwen zou ouders kunnen aanzetten tot andere monitortactieken dan gemeten in deze studie, zoals afluisteren of stiekem mail of dagboeken lezen (McKinney, 1998; Petronio, 1994). Het monitorgedrag van ouders in laagkwaliteit ouder-kindrelaties zou dus buiten het bereik van deze studie kunnen liggen.

Sekse Verschillen

Aansluitend bij eerder onderzoek (Keijsers, Branje, Van der Valk, & Meeus (2010); Kerr & Stattin, 2000; Smetana & Daddis, 2002) vonden we dat meisjes meer vragen van ouders kregen en dat ouders bij meisjes ook meer controle uitoefenden. Het model voor jongens en meisjes in de hoog- en laagkwaliteit groep liet zien dat het verband tussen controle door ouders en privacyschending vooral werd veroorzaakt door jongens in de hoogkwaliteit relaties. Alleen deze jongens rapporteerden bovendien een gelijktijdig voorkomen van controle door ouders en vragen door ouders. Deze jongens die goede relaties hebben met hun ouders lijken dus een "dubbele dosis" te krijgen van monitoring door ouders, en zouden deze combinatie van strategieën als overbodig kunnen ervaren.

De sekseverschillen in niveaus van monitoring suggereren dat er voor jongens en meisjes andere standaarden gelden. Zo hebben ouders het idee dat jongens meer autonomie verdienen dan meisjes, en verwachten ouders bovendien van meisjes dat ze meer willen vertellen (Petronio, 2002). Hieraan gerelateerd hebben jongens, meer dan meisjes, het idee dat ze recht hebben op autonomie. Dit kan een verklaring bieden voor het sterkere verband tussen privacyschending en controle in goede relaties dat bij jongens werd gevonden. Jongens zouden dus van mening kunnen zijn dat ouders recht hebben op informatie, maar tegelijkertijd het idee hebben dat ze het recht hebben op privé-informatie en het recht hebben om te bepalen wat ze hun ouders wel of niet vertellen (Smetana et al., 2006), wat ze hebben verdiend omdat ze een goede relatie met hun ouders hebben. Een goede relatie met ouders kan als zodanig ouder-kindcommunicatie onder druk zetten bij jongens (Laird et al., 2003; Smetana et al., 2006). Er werden geen duidelijke sekse verschillen gevonden in het verband tussen vragen stellen en gevoelens van privacyschending. Vooral met betrekking tot controle lijken jongens en meisjes dus de regels met betrekking tot informatiebezug anders te definiëren met hun ouders (Petronio, 2002), waarbij de privacygrenzen

van meisjes meer toegankelijk zijn voor ouders' pogingen tot toegang tot privé informatie dan die van jongens.

Limitaties en Conclusie

Deze longitudinale studie onder vroege adolescenten draagt bij aan ons begrip over privacyschending bij jongeren. Deze studie is namelijk de eerste die een verband legt tussen Petronio's (2002) CPM theorie en Kerr en Stattins (2000) nieuwe visie op monitoring, en aantoonde dat jongeren monitoringgedrag van ouders niet altijd positief zullen interpreteren, vooral in een goede ouder-kindrelatie. Ondanks dat eerder onderzoek heeft laten zien dat er een positief verband is tussen relatiekwaliteit en het idee bij jongeren dat hun ouders recht hebben om dingen over hun leven te weten (Laird et al., 2003), beoordelen jongeren het daadwerkelijke monitorgedrag van hun ouders niet noodzakelijk op een evenzo positieve wijze. Jongeren vinden over het algemeen dat hun ouders recht hebben om dingen te weten, maar tegelijkertijd, dat ouders geen recht hebben om te veel vragen te stellen of informatie op te eisen. Deze studie benadrukt hiermee nogmaals het belang van de operationalisatie van monitoring als gedrag van ouders en niet als kennis van ouders (Kerr & Stattin, 2000; Stattin & Kerr, 2000).

Er zijn natuurlijk ook enkele tekortkomingen aan deze studie. Allereerst maakten we gebruik van zelfrapportages. Dit kan aan de ene kant worden gezien als een eenzijdige visie op het proces, maar aan de andere kant is er ook beargumenteerd dat jongeren de beste informant zouden kunnen zijn als het gaat om minder plezierige aspecten van de ouder-kindrelatie (Laursen & Collins, 2004, p. 341). Ten tweede hadden de meeste jongeren een redelijk positieve relatie met hun ouders. De labels "hoog" en "laag" kwaliteit moeten dus in relatieve zin worden beschouwd. Een grotere steekproef zou het mogelijk hebben gemaakt om relatiekwaliteit als een continue moderator mee te nemen in het model. Ten derde rapporteerden adolescenten over het gedrag van hun ouders als eenheid, maar vaders en moeders verschillen op belangrijke punten. Moeders hebben over het algemeen een hechtere relatie met hun adolescenten (Steinberg & Silk, 2002), en zijn meer actief in het verkrijgen van informatie over het leven van hun kind (Waizenhofer et al., 2004). Ten vierde had de vragenlijst betrekken op monitorgedrag van ouders over activiteiten en vriendschappen van jongeren. Andere typen monitorgedrag, zoals afluisteren van telefoongesprekken en het lezen van sms'jes of e-mails werden hiermee niet gemeten. Vervolgonderzoek is nodig om te onderzoeken hoe dergelijk meer agressief monitorgedrag samenhangt met gevoelens van privacyschending. Tot slot is het onduidelijk of onze resultaten kunnen worden gegeneraliseerd naar andere etnische groepen (bijv. Turks of Marrokaans) of andere sociaaleconomische omstandigheden. We verwachtten dat wellicht gelijksoortige resultaten in andere culturele omstandigheden worden gevonden, aangezien een recente studie laat zien dat jongeren en ouders conflicteren over privacygrenzen, zelfs in culturen die collectivisme

en familiebanden sterk benadrukken (Tang & Dong, 2006). Meer crosscultureel onderzoek is echter nodig om deze hypothese direct te toetsen.

Samengevat geeft deze studie empirische onderbouwing voor een suggestie van Kerr en Stattins (2000) dat jongeren vragen en controle door ouders als een inbreuk op hun privacy kunnen interpreteren. Meningsverschillen over privacy en controle over persoonlijke informatie komen waarschijnlijk voor in de meeste ouder-adolescentrelaties (Petronio, 1994). Het onderhandelen over privacygrenzen zou kunnen bijdragen aan het ontwikkelen van realistische verwachtingen over autonomie van jongeren (Collins & Luebker, 1994). De resultaten sluiten bovendien aan bij het idee van Kerr en Stattin dat ouders in een goede relatie met hun kinderen strikte regels omtrent wat een jongere moet vertellen zouden moeten vermijden. Het lijkt dus dat ouders die erop vertrouwen dat hun kind relevante zaken met hun bespreekt er goed aan zouden doen om dit vertrouwen expliciet uit te spreken naar hun kind en gebruik te maken van monitoringstrategieën die jongeren de ruimte laten om controle te houden over hun persoonlijke leven en informatie.

Summary

Following suggestions from prior research (e.g., Kerr & Stattin, 2000), this two-year study examined whether parental solicitation and control influenced adolescents' later perceptions of privacy invasion. Data from 307 Dutch adolescents were tested with Structural Equation Modeling (SEM). Differences in adolescents' invasion perceptions were examined in terms of gender and the quality of interactions with parents. Parental control influenced later invasion perceptions among adolescents reporting higher-quality interactions with parents, particularly among males. Parental solicitation also predicted perceptions of invasion. Results are discussed in terms of Kerr and Stattin's (2000) reinterpretation of parental monitoring, gender differences, the dialectical tension between openness and closedness in family relationships (Petronio, 2002), and implications for adolescent-parent privacy negotiations.

Referenties

- Branje, S. J. T., Van Lieshout, C. F. M., & Van Aken, M. A. G. (2004). Relations between Big Five personality characteristics and perceived support in adolescents' families. *Journal of Personality and Social Psychology, 86*, 615–628.
- Burgoon, J. K., Parrott, R., LePoire, B. A., Kelley, D. L., Walther, J. B., & Perry, D. (1989). Maintaining and restoring privacy through communication in different types of relationships. *Journal of Social and Personal Relationships, 6*, 131-158.
- Caughlin, J. P., & Petronio, S. (2004). Privacy in families. In A. L. Vangelisti (Ed.), *Handbook of family communication* (pp. 379-411). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Collins, W. A., & Luebker, C. (1994). Parent and adolescent expectancies: Individual and relational significance. *New Directions for Child Development, 66*, 65-80.

- Collins, W. A., Laursen, B., Mortensen, N., Luebker, C., & Ferreira, M. (1997). Conflict processes and transitions in parent and peer relationships: Implications for autonomy and regulation. *Journal of Adolescent Research, 12*, 178-198.
- Finkenauer, C., Engels, R., Branje, S., & Meeus, W. (2003). Disclosure and relationship satisfaction in families. *Journal of Marriage and the Family, 66*, 195-209.
- Finkenauer, C., Frijns, T., Engels, R. C. M. E., & Kerkhof, P. (2005). Perceiving concealment in relationships between parents and adolescents: Links with parental behavior. *Personal Relationships, 12*, 387-406.
- Furman, W., & Buhrmester, D. (1985). Children's perceptions of the personal relationship in their social networks. *Developmental Psychology, 21*, 1016-1024.
- Hale III, W. W., Raaijmakers, Q., Gerlsma, C., & Meeus, W. (2007). Psychometric properties of the Level of Expressed Emotion (LEE) questionnaire for adolescents from the general population. *Journal of Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 42*, 215-220.
- Hawk, S. T., Hale, W. W., Raaijmakers, Q. A. W., & Meeus, W. (2008). Adolescents' perceptions of privacy invasion in reaction to parental solicitation and control. *Journal of Early Adolescence, 28*, 583-608.
- Keijsers, L., Branje, S. J. T., Van der Valk, I. E., & Meeus, W. (2010). Reciprocal effects between parental solicitation, parental control, adolescent disclosure, and adolescent delinquency. *Journal of Research on Adolescence, 20*, 88-113.
- Keijsers, L., Frijns, T., Branje, S. J. T., & Meeus, W. (2009). Developmental links of adolescent disclosure, parental solicitation and control with delinquency: Moderation by parental support. *Developmental Psychology, 45*, 1314-1327.
- Kerr, M., & Stattin, H. (2000). What parents, know, how they know it, and several forms of adjustment: Further support for a reinterpretation of monitoring. *Developmental Psychology, 36*, 366-380.
- Kerr, M., & Stattin, H. (2003). Parenting of adolescents: Action or reaction? In A. C. Crouter & A. Booth (Eds.), *Children's influence on family dynamics: The neglected side of family relationships* (pp. 121-151). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Kerr, M., Stattin, H., & Trost, K. (1999). To know you is to trust you: Parents' trust is rooted in child disclosure of information. *Journal of Adolescence, 22*, 737-752.
- Laird, R. D., Pettit, G. S., Dodge, K. A., & Bates, J. E. (2003). Change in parents' monitoring knowledge: Links with parenting, relationship quality, adolescent beliefs, and antisocial behavior. *Social Development, 12*, 401-419.
- Larson, R. W., Richards, M. H., Moneta, G., Holmbeck, G., & Duckett, E. (1996). Changes in adolescents' daily interaction with their families from ages 10 to 18: Disengagement and transformation. *Developmental Psychology, 32*, 744-754.
- Laufer, R. S., & Wolfe, M. (1977). Privacy as a concept and a social issue: A multidimensional developmental theory. *Journal of Social Issues, 33*.
- Laursen, B., & Collins, W. A. (2004). Parent-child communication during adolescence. In A. L. Vangelisti (Ed.), *Handbook of family communication* (pp.333-348). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- McKinney, K.D. (1998). Space, body, and mind: Parent's perceptions of children's privacy needs. *Journal of Family Issues, 19*, 75-100.
- Margulis, S. T. (2003). Privacy as a social issue and behavioral concept. *Journal of Social Issues, 59*, 243-261.
- Newell, P. B. (1995). Perspectives on privacy. *Journal of Environmental Psychology, 15*, 87-104.
- Parke, R. D., & Sawin, D. B. (1979). Children's privacy in the home: Developmental, ecological, and child-rearing determinants. *Environment and Behavior, 11*, 87-104.

- Petronio, S. (1994). Privacy binds in family interactions: The case of parental privacy invasion. In W.R.E. Cupach & B. H. E. Spitzberg (Eds.), *The dark side of interpersonal communication* (pp. 241-257). Hillsdale, NJ, England: Lawrence Erlbaum.
- Petronio, S. (2002). *Boundaries of privacy: Dialectics of disclosure*. SUNY series in Communication studies. SUNY Press: Albany, New York.
- Pomerantz, E. M., & Eaton, M. M. (2000). Developmental differences in children's conceptions of parental control: "They love me, but they make me feel incompetent". *Merrill-Palmer Quarterly*, *46*, 140-167.
- Pomerantz, E. M., & Ruble, D. N. (1998). The multidimensional nature of control: Implications for the development of sex differences in self-evaluation. In J. Heckhausen & C. Dweck (Eds.), *Motivation and self-regulation across the life span* (pp. 159-184). New York: Cambridge University Press.
- Selfhout, M., Branje, S., & Meeus, W. (2008). The development of delinquency and perceived friendship quality in friendship dyads. *Journal of Abnormal Child Psychology*, *36*, 471-485.
- Smetana, J.G., & Daddis, C. (2002). Domain-specific antecedents of parental psychological control and monitoring: The role of parenting beliefs and practices. *Child Development*, *73*(2), 563-580.
- Smetana, J. G., Metzger, A., Gettman, D. C., & Campione-Barr, N. (2006). Disclosure and secrecy in adolescent-parent relationships. *Child Development*, *77*, 201-217.
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., Luyckx, K., & Goossens, L. (2006). Parenting and adolescent problem behavior: An integrated model with adolescent self-disclosure and perceived parental knowledge as intervening variables. *Developmental Psychology*, *42*, 305-318.
- Stattin, H., & Kerr, M. (2000). Parental monitoring: A reinterpretation. *Child Development*, *71*, 1072-1085.
- Steinberg, L., & Silk, J. S. (2002). Parenting adolescents. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting, Vol. 1: Children and parenting* (pp. 103-133). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Assoc.
- Tang, S., & Dong, X. (2006). Parent's and children's perceptions of privacy rights in China: A cohort comparison. *Journal of Family Issues*, *27*, 285-300.
- Waizenhofer, R. N., Buchanan, C. M., & Jackson-Newsom, J. (2004). Mothers' and fathers' knowledge of adolescents' daily activities: Its sources and its links with adolescent adjustment. *Journal of Family Psychology*, *18*, 348-360.
- Wolfe, M., & Laufer, R. (1974). The concept of privacy in childhood and adolescence. In S. Margulis (Ed.), *Privacy* (pp. 29-54). Stony Brook, NY: Environmental Design Research.
- Youniss, J. & Smollar, J. (1985). *Adolescent relations with mothers, fathers, and friends*. Chicago, IL: University of Chicago Press.